

Nr 118.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1928 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående landsarkiv för Norrland m. m. dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående nybyggnad för lantmäterikontor för Jämtlands län ävensom två i anledning av förstnämnda proposition väckta motioner.

(2:a och 4:e avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t, under åttonde huvudtiteln, punkt 2, föreslagit riksdagen, att, i avbidan på proposition om anslag till uppförande av arkivbyggnad i Norrland m. m., för ändamålet beräkna ett extra reservationsanslag av 108,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1928 dagtecknad, proposition, nr 212, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels till utförande av specialritningar till en byggnad, avseende ett till Härnösand förlagt landsarkiv för Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor; dels ock — under förutsättning att Östersunds stad utan ersättning såväl för ändamålet upplåter lämplig tomt som ombesörjer framdragande till tomtgränsen av vatten-, avlopps- och belysningsledningar — besluta, att för ett till Östersund förlagt länsarkiv för Jämtlands län skall i samband med anordnande av lokaler för lantmäterikontoret i nämnda län uppföras en nybyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med företedda, av byggnadsstyrelsen uppgjorda ritningar, ävensom för detta ändamål bevilja ett anslag av 162,500 kronor samt därav för budgetåret 1928—1929 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 144,000 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 302) av herr *D. Han-*

sén m. fl. och den andra inom andra kammaren (nr 480) av herr *E. Hage m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte dels avslå Kungl. Maj:ts proposition, nr 212, i vad i nämnda proposition påyrkas åtgärder för åstadkommande av ett för Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län gemensamt landsarkiv, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda och för riksdagen framlägga förslag till ett sådant ordnande av arkivfrågan för Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, att en arkivdepå inrättas i vart och ett av nämnda län.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras framställning andragna skälen får utskottet hänvisa till motionen II: 480.

Vidare har Kungl. Maj:t uti statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln, punkten 53, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, för nybyggnad för lantmäterikontoret i Jämtlands län för budgetåret 1928—1929 beräkna ett extra reservationsanslag av 202,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 16 mars 1928 avlåtten proposition, nr 184, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för sagda dag, föreslagit riksdagen att för nybyggnad för lantmäterikontoret i Jämtlands län för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 162,500 kronor.

Beträffande utredningen i sistnämnda ärende hänvisar utskottet till återopade statsrådsprotokoll över kommunikationsärenden.

Frågan om en utsträckning av landsarkivorganisationen till de norrländska länen är av gammalt datum och har under mer än tjugufem år varit föremål för upprepade undersökningar och prövningar från sakkunniga myndigheters sida utan att hava nått sin lösning.

Den väsentliga orsaken till dröjsmålet med frågans avgörande har varit svårigheten att fälla utslaget mellan de olika meningar, som varit rådande i avseende å förläggningsorten för ett blivande landsarkiv. Härjämte har under de senare åren frågan om landsarkiv för Norrland ställts i samband med lösandet av sedermera uppkomna spörsmål om uppförande av lokaler för lantmäterikontor inom vissa av de norrländska länen.

År 1926 upptogs landsarkivfrågan ånyo av riksarkivet, som då avgav ett förslag, vilket gick ut på förläggande av ett landsarkiv för Västernorrlands, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens län till Härnösand och en arkivdepå eller ett länsarkiv för Jämtlands län till Östersund. Detta förslag ledde icke till någon framställning till 1927 års riksdag; i stället uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 18 juni 1927 åt riksarkivet *ej mindre* att uppgöra förslag till en landarkivorganisation för Norrland, innebärande alternativt dels förläggande av en arkivdepå för Jämtlands län till Östersund

och av ett landsarkiv för den övriga delen av Norrland till Härnösand, dels ock förläggande av arkivdepåer för Västernorrlands och Gävleborgs län, för Jämtlands län, för Västerbottens län samt för Norrbottens län till respektive städerna Härnösand, Östersund, Umeå och Luleå, *än även* att i samråd med byggnadsstyrelsen uppgöra ritningar och kostnadsberäkningar för uppförande och inredning av nybyggnader för landsarkiv, respektive arkivdepåer i nämnda städer, vilka nybyggnader borde beräknas uppförda antingen såsom fristående byggnader eller ock förlagda i omedelbar anslutning till redan befintliga byggnader eller beslutade eller planerade nybyggnader för de i samma städer förlagda lantmäterikontoren.

Med anledning härav avgåvo sedermera riksarkivet och byggnadsstyrelsen de sålunda infordrade förslagen.

Till belysande av byggnads- och förvaltningskostnader för landsarkiv, respektive lantmäterikontor enligt de båda alternativen hänvisar utskottet till följande i statsrådsprotokollet återgivna sammanställning:

Byggnadskostnader.

Two arkiv.

a) med självständiga byggnader	
Härnösand	330,000: — ¹⁾
Östersund	165,000: —
	495,000: —
Tillkommer:	
Länslantmäterikontor	
i Östersund	202,000: —
	Summa 697,000: —

Fyra arkiv.

a) med självständiga byggnader	
Härnösand	270,000: — ¹⁾
Östersund	165,000: —
Umeå	176,000: —
Luleå	160,000: —
	771,000: —
Tillkommer 2 länslant-	
mäterikontor	387,000: —
	Summa 1,158,000: —

b) med gemensam byggnad för arkiv och länslantmäterikontor i Östersund	
Härnösand	330,000: — ¹⁾
Östersund	315,000: —
	645,000: —

b) med gemensamma byggnader för arkiv och länslantmäterikontor i Östersund och Luleå	
Härnösand	270,000: — ¹⁾
Östersund	315,000: —
Umeå	176,000: —
Luleå	320,000: —
	1,081,000: —

Förvaltningskostnader.

I. Löner

Two arkiv.

Härnösand	21,800: —
Östersund	17,800: —
	39,600: —

Fyra arkiv.

Härnösand	21,800: —
Östersund	17,800: —
Umeå	17,400: —
Luleå	18,400: —
	75,400: — ²⁾

¹⁾ Oberäknat andel i kostnaden för vaktmästarhuset (95,000 kronor).

²⁾ I summan ingår även ersättning för skötsel av värmeledning, 300 kronor per arkiv, vilken kostnad vid sammanbyggnaden av arkiv och länslantmäterikontor blir gemensam.

II. *Expenser (utom lyse och värme, renhållning m. m.) samt biblioteksanslag.*

<i>Två arkiv.</i>		<i>Fyra arkiv.</i>	
Härnösand	6,350:—	Härnösand	6,350:—
Östersund	2,250:—	Östersund	2,250:—
		Umeå	2,250:—
		Luleå	2,250:—
	<hr/>		<hr/>
	8,600:—		13,100:—

Summa förvaltningskostnader (utom lyse m. m.).

<i>Två arkiv.</i>	<i>Fyra arkiv.</i>
Kronor	Kronor
48,200:—	88,500:—

Kungl. Maj:ts förslag går ut på lösandet av den norrländska landsarkivfrågan enligt det alternativ, vilket såväl för statsverket skulle bli det ekonomiskt mest fördelaktiga som även skulle motsvara de önskemål och krav, den centrala arkivledningen ansett i förevarande avseende skäligen bära uppställas. I detta syfte föreslås nu ett omedelbart realiserande av byggnadsplanerna för en gemensam byggnad för länsarkiv och lantmäterikontor i Östersund samt begäres ett mindre anslag för uppgörande av definitiva ritningar och kostnadsberäkningar för ett till Härnösand förlagt landsarkiv.

Kostnaderna för den gemensamma byggnaden i Östersund hade enligt byggnadsstyrelsens senaste definitiva beräkningar uppskattats till 325,000 kronor. I detta belopp skulle vardera institutionen beräknas delta med hälften, alltså med 162,500 kronor. För landsarkivets del kunde emellertid en del av kostnaderna utan olägenhet skjutas över till budgetåret 1929—1930. För byggnadsarbeten har med hänsyn härtill för budgetåret 1928—1929 beräknats ett anslag av 144,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

De nu av Kungl. Maj:t framlagda förslagen finner utskottet särskilt från ekonomisk synpunkt innebära en godtagbar lösning av frågan om landsarkiv för de norrländska länen; utskottet har följaktligen icke ansett sig kunna förorda bifall till de i ämnet väckta motionerna. Med sitt tillstyrkande av förslaget i denna del har utskottet dock ej velat uttala sig om denna organisations närmare utformning i avseende å tjänstemannapersonal och stater, varutinnan Kungl. Maj:t läser framdeles komma att för riksdagen framlägga förslag. Vidare vill utskottet förorda ordnandet av byggnadsfrågorna för såväl de norrländska landsarkiven som lantmäterikontoret i Östersund på av Kungl. Maj:t föreslaget sätt. Beträffande frågan om den gemensamma byggnaden i Östersund för landsarkiv och lantmäterikontor anser emellertid utskottet, att såsom villkor för ifrågasvarande nybyggnads förläggning till den av Östersunds stad erbjudna tomten bör uppställas, att staden utfäster sig att utan särskild kostnad för kronan till fastigheten framdraga dels vatten- och avlopps- samt gas- och

belysningsledningar dels och erforderlig vägförbindelse, som på stadens bekostnad skall hållas i fullt trafikabelt skick. Med nämnda villkor har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts ovan nämnda propositioner nr 212 och 184 samt med avslag å herr Hanséns m. fl. och herr Hages m. fl. ovannämnda motioner (I: 302 och II: 480)

a) till utförande av specialritningar till en byggnad, avseende ett till Härnösand förlagt landsarkiv för Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län för budgetåret 1928—1929 under åttonde huvudtiteln bevilja ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor;

b) — under förutsättning att Östersunds stad utan ersättning såväl för ändamålet upplåter lämplig tomt som ombesörjer framdragande till tomtgränsen av vatten-, avlopps-, gas- och belysningsledningar samt erforderlig vägförbindelse, som på stadens bekostnad skall hållas i fullt trafikabelt skick — för uppförande av i huvudsaklig överensstämmelse med företedda, av byggnadsstyrelsen uppgjorda ritningar, av en nybyggnad inrymmande lokaler dels för ett till Östersund förlagt länsarkiv för Jämtlands län dels och för lantmåterikontoret i samma län, bevilja ett anslag av 325,000 kronor; samt därav för budgetåret 1928—1929 såsom extra reservationsanslag anvisa

under sjätte huvudtiteln ett belopp av 162,500 kronor; och
under åttonde huvudtiteln ett belopp av 144,000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *Olof Olsson*, *J. L. Widell*, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. G. Walles*, *E. A. Hallin*, *C. I. Asplund*, *C. G. V. Hammarskjöld* och *D. Hansén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *A. Wiklund*, *C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *J. Olofsson* i Digernäs och *C. A. Anderson* i Storgården.

Reservation

av herrar *Bergqvist, Asplund, Hansén, Wiklund* och *Jansson* i Falun, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte

- a) avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition,
 - b) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning angående arkivfrågan för Norrland i syfte att utröna, huruvida icke de kostnader, som av Kungl. Maj:t beräknats för inrättande av arkivdepåer i de norrländska länen, må kunna nedbringas och arkivfrågan kunna lösas på ett för de två nordligaste länen gynnsammare sätt.
-